

..... Imię i nazwisko ucznia
..... Pełna nazwa szkoły
.....

Maksymalna liczba punktów	40
Uzyskana liczba punktów	

**KONKURS GEOGRAFICZNY
DLA UCZNIÓW SZKOŁY PODSTAWOWEJ
ZESTAW ZADAŃ KONKURSOWYCH
ROK SZKOLNY 2023/2024**

ETAP DRUGI

Instrukcja dla ucznia

1. Na rozwiązanie wszystkich zadań masz 90 minut.
2. Zestaw konkursowy zawiera 20 zadań.
3. Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy zestaw zadań jest kompletny. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je Komisji Konkursowej.
4. Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
5. Odpowiedzi do zadań z poleceniem „oblicz” muszą zawierać obliczenia lub rozwiązanie przy pomocy rysunku, z którego wynika poprawna odpowiedź. Sama odpowiedź nie będzie punktowana
6. **Zadania zapisane w brudnopisie nie będą oceniane.**
7. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Rozwiązania zapisane ołówkiem nie będą oceniane.
8. Nie używaj korektora i długopisu ścieralnego.
9. W nawiasach obok numerów zadań podano maksymalną liczbę punktów możliwych do uzyskania za dane zadanie.
10. Nie używaj kalkulatora.

POWODZENIA!

Zadanie 1. (1 punkt)

W dniu 11 listopada obchodziliśmy 105 rocznicę odzyskania niepodległości. Wydarzenia z 11 XI poprzedziły te z nocy z 6 na 7 listopada, kiedy to powołano Tymczasowy Rząd Ludowy Republiki Polskiej z Ignacym Daszyńskim na czele. W którym z miast naszego regionu utworzono ten rząd?

Jedna z podanych odpowiedzi jest poprawna. Zaznacz kółkiem właściwą odpowiedź.

- a) Zamość b) Chełm c) Lublin d) Puławy

Liczba punktów
..... /1

Zadanie 2. (1 punkt)

W roku 2024 będziemy obchodzić 550 rocznicę utworzenia województwa lubelskiego. Z których ziem (nazwy historyczne) wydzielono obszar naszego województwa?

Jedna z podanych odpowiedzi jest poprawna. Zaznacz kółkiem właściwą odpowiedź.

- a) z ziemi sandomierskiej
b) z ziemi mazowieckiej
c) z ziemi krakowskiej
d) z ziemi podkarpackiej

Liczba punktów
..... /1

Zadanie 3. (2 punkty)

Podkreśl wszystkie cechy charakterystyki regionu, których nie zaliczamy do cech społeczno-kulturowych:

- a) liczba ludności i jej zmiany
b) dziedzictwo kulturowe
c) układ i wielkość miast, osadnictwo wiejskie
d) roślinność i zwierzęta
e) główne zakłady przemysłowe
f) gleby występujące w regionie
g) struktura narodowościowa.

Liczba punktów
..... /2

Zadanie 4. (1 punkt)

Jedna z podanych odpowiedzi jest poprawna. Zaznacz kółkiem właściwą odpowiedź.

Języki: włoski, hiszpański, portugalski i francuski należą do grupy języków:

- a) słowiańskich b) germańskich c) romańskich d) celtyckich.

Liczba punktów
..... /1

Zadanie 5. (2 punkty)

W Tatrach spotykamy doliny U – kształtne i doliny V – kształtne. Uzupełnij tabelę, wpisując czynniki, które je ukształtowały:

dolina V – kształtna	czynnik:
dolina U – kształtna	czynnik:

Liczba punktów

..... /2

Zadanie 6. (2 punkty)

Mapa gęstości zaludnienia, źródło: Brainly.pl

Korzystając z powyższej mapy, oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe. Wybraną odpowiedź zaznacz kółkiem.

Największa gęstość zaludnienia występuje w województwie śląskim i lubuskim.	P	F
Województwo podkarpackie ma podobną gęstość zaludnienia jak województwo warmińsko – mazurskie.	P	F
W województwie mazowieckim najczęściej ludności zamieszkuje w Warszawie i wokół.	P	F

Liczba punktów
..... /2

Zadanie 7. (2 punkty)

Uzupełnij charakterystykę klimatu Polski, wpisując brakujące określenia:

Polska leży w strefie klimatów, typ

Do głównych czynników fizycznogeograficznych kształtujących klimat Polski zaliczamy:

- a) położenie w Europie
- b) cechy poziomego i pionowego powierzchni
- c) sąsiedztwo Morza

Wśród czynników meteorologicznych duże znaczenie mają masy powietrza napływające z różnych stron oraz wędrujące fronty atmosferyczne. Wśród mas występuje powietrze arktyczne, które napływa z kontynentu, przynosząc w zimie śnieg, a na wiosnę przygruntowe przymrozki.

Liczba punktów
..... /2

Zadanie 8. (3 punkty)

Poniżej znajduje się podział surowców mineralnych. Uzupełnij go, wykorzystując podane przykłady surowców.

Surowce mineralne			
surowce energetyczne	surowce metaliczne	surowce chemiczne	surowce skalne

Przykłady surowców: granit, węgiel kamienny, siarka, rudy żelaza, gaz ziemny, żwiry, rudy miedzi, ropa naftowa, fosforyty.

Liczba punktów
..... /3

Zadanie 9. (3 punkty)

Zmienność pogody ma wpływ na gospodarkę człowieka. Do podanych niżej czynników meteorologicznych dopisz przykłady utrudnień, które mogą spowodować w gospodarce człowieka.

Czynnik meteorologiczny	przykład utrudnienia w gospodarce
gołoledź	
mgły	
wiosenne przymrozki	

Liczba punktów

..... /3

Zadanie 10. (2 punkty)

Napisz mail do kolegi z Francji, w którym przedstawisz mu informacje o wykorzystaniu gospodarczym rzek i jezior w Polsce. Mail powinien zawierać pięć informacji na wyżej przedstawiony temat. Oceniana będzie wartość merytoryczna wypowiedzi, czyli podane informacje.

Liczba punktów

..... /2

Zadanie 11. (1 punkt)

Wśród podanych poniżej czynników glebotwórczych zabrakło jednego, a jest on przedstawiany na każdym profilu glebowym. O który czynnik chodzi?

Do czynników glebotwórczych zaliczamy: rzeźbę terenu, klimat, roślinność i zwierzęta, warunki wodne, działalność gospodarczą człowieka.

Brakujący czynnik to

Liczba punktów
..... /1

Zadanie 12. (3 punkty)

źródło: blogspot

Podpisz na mapie konturowej następujące obiekty:

- a) Zatoki: Botnicka, Ryska
- b) Wyspy: Zelandia, Gotlandia
- c) Cieśniny – oznacz literami: A – Sund, B – Kattegat
- d) Państwa: Łotwa, Estonia, Rosja.

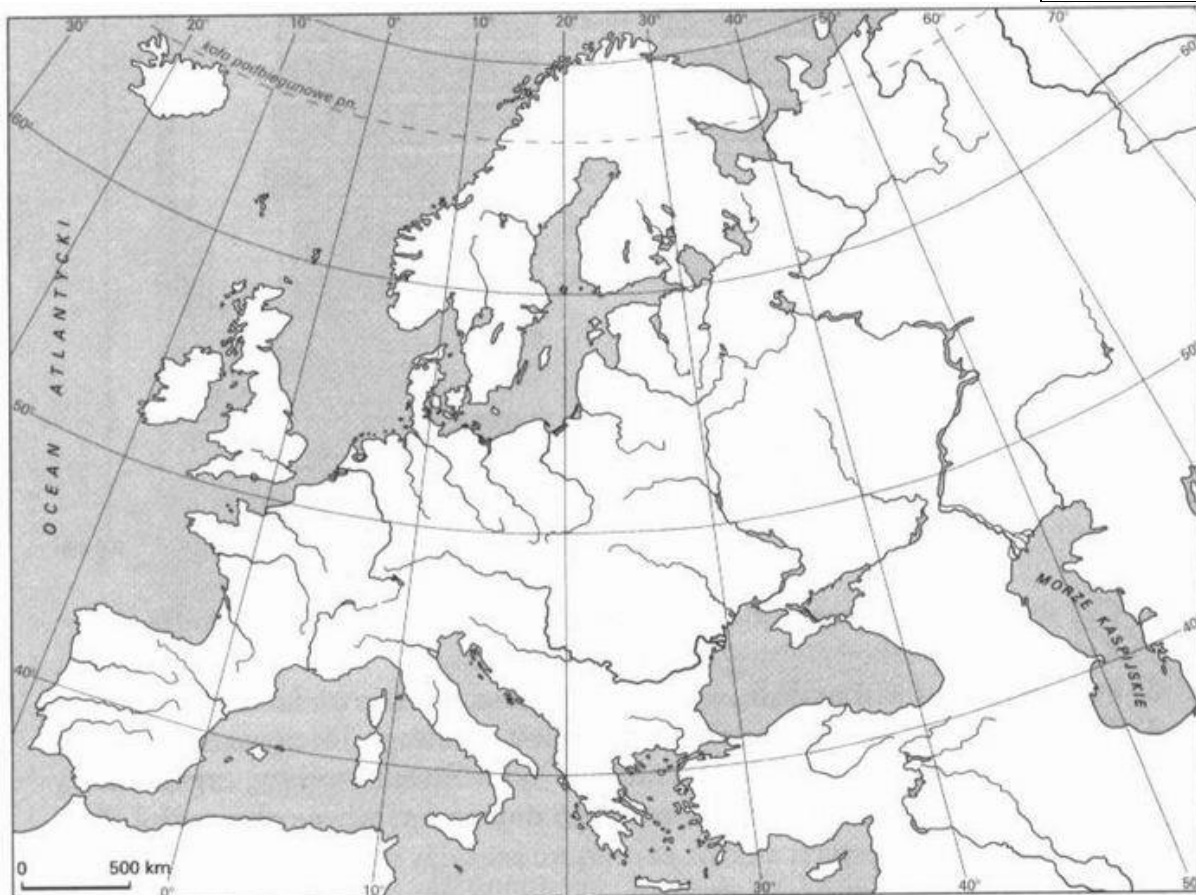
Liczba punktów
..... /3

Zadanie 13. (2 punkty)

Przeczytaj uważnie tekst i skreśl błędne określenia w zdaniach oraz wpisz nazwę wyspy.

Najwięcej wulkanów w Europie znajduje się w części południowej / wschodniej kontynentu oraz na Islandii. Najwyższym z nich jest Hekla / Etna, która znajduje się na wyspie Oprócz gór wulkanicznych wyróżniamy jeszcze góry fałdowe i góry zrębowe. Przykładem gór zrębowych Europy są Góry Harz / Pireneje, a do gór fałdowych zaliczamy Karpaty / Sudety.

Liczba punktów
..... / 2

Źródło: geograf.pl

Zadanie 14. (3 punkty)

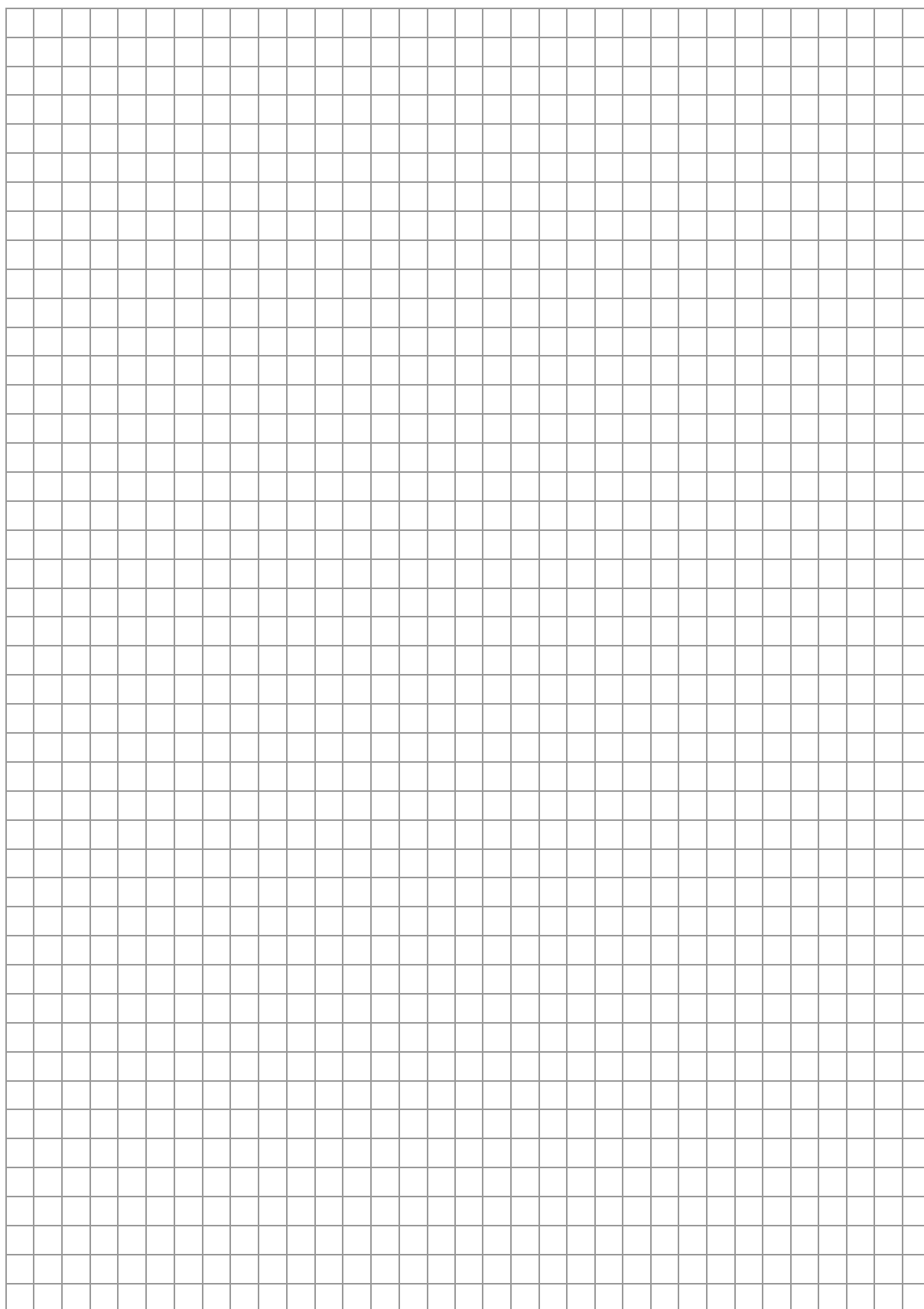
Wykonaj poniższe polecenia.

Zadanie 14.a

Oznacz na mapie konturowej Europy dwa przylądki: Nordkyn ($71^{\circ}08'N$, $27^{\circ}39'E$) oraz Matapan ($36^{\circ}23'N$, $22^{\circ}29'E$, południowy kraniec Półwyspu Peloponez).

Zadanie 14.b Zmierz odległość pomiędzy Nordkynem a Przylądkiem Matapan. Przyjmując skalę mapy 1 cm – 385 km, oblicz odległość pomiędzy nimi w kilometrach. Wykonaj obliczenia.

BRUDNOPIS

MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT OCENIANIA

KONKURS GEOGRAFICZNY

DLA UCZNIÓW SZKOŁY PODSTAWOWEJ

ROK SZKOLNY 2023/2024

ETAP DRUGI

Zadanie 1. (1 punkt) c) Lublin

- 1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi
- 0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi

Zadanie 2. (1 punkt) a) z ziemi sandomierskiej

- 1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi
- 0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi

Zadanie 3. (2 punkty) – d, e, f.

Cechy charakterystyki regionu, których **nie zaliczamy** do cech społeczno – kulturowych: roślinność i zwierzęta, główne zakłady przemysłowe, gleby występujące w regionie.

- 2 p. za trzy poprawnie wskazane cechy
- 1 p. za dwie poprawnie wskazane cechy lub/i wskazanie większej ilości odpowiedzi – w tym niepoprawnych
- 0 p. – za brak lub wskazanie poprawne jednej cechy.

Zadanie 4. (1 punkt) c) romańskich

- 1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi
- 0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi

Zadanie 5. (2 punkty) - po jednym punkcie za poprawnie uzupełniony wiersz tabeli

- 2 p. za dwa poprawnie uzupełnione wiersze tabeli
- 1 p. za jeden poprawnie uzupełniony wiersz tabeli
- 0 p. za brak poprawnej odpowiedzi

dolina V – kształtna	rzeźbotwórcza działalność rzeki (proces erozji wgłębnej)
dolina U – kształtna	rzeźbotwórcza działalność jezora lodowca górskiego (przekształcenie dolin V – kształtnych w doliny U – kształtne), działalność lodowca górskiego;

Zadanie 6. (2 punkty) F,F,P.

- 2 p. – za trzy poprawne odpowiedzi
- 1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi
- 0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi lub jedną poprawną odpowiedź

Zadanie 7. (2 punkty)

- 2 p. – za pięć – sześć poprawnych odpowiedzi
- 1 p. – za trzy - cztery poprawne odpowiedzi
- 0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi lub jedną - dwie poprawne odpowiedzi

Poprawnie uzupełniony tekst:

„Polska leży w strefie klimatów **umiarkowanych**, typ **przejściowy**.

Do głównych czynników fizycznogeograficznych kształtujących klimat Polski zaliczamy:

a) położenie **w środkowej** Europie (nie uznawano odpowiedzi „Europa Środkowo - wschodnia” – jest to region geopolityczny, a nie element do charakterystyki klimatu Polski)

- b) cechy poziomego i pionowego **ukształtowania** powierzchni,
 c) sąsiedztwo Morza **Bałtyckiego**.

Wśród czynników meteorologicznych duże znaczenie mają masy powietrza napływające z różnych stron oraz wędrujące fronty atmosferyczne. Wśród mas występuje powietrze arktyczne, które napływa z **północy** kontynentu, przynosząc w zimie śnieg, a na wiosnę przygruntowe przymrozki.”

Zadanie 8. (3 punkty)

- 3 p. – za osiem – dziewięć poprawnych
- 2 p. – za sześć - siedem poprawnych odpowiedzi
- 1 p. – za trzy, cztery, pięć poprawnych odpowiedzi
- 0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi lub jedną - dwie poprawną odpowiedź.

Uwaga: Ropę naftową i węgiel kamienny można wpisać jako surowiec energetyczny i / lub chemiczny.

Surowce mineralne			
surowce energetyczne	surowce metaliczne	surowce chemiczne	surowce skalne
węgiel kamienny gaz ziemny ropa naftowa	rudy żelaza rudy miedzi	węgiel kamienny siarka fosforyty ropa naftowa	granit żwiry

Zadanie 9. (3 punkty)

- Po jednym punkcie za poprawnie uzupełniony wiersz.
 - 3 p. – za wszystkie trzy poprawnie uzupełnione wiersze

Czynnik meteorologiczny	przykład utrudnienia w gospodarce
gołoledź	transport – przyczyna wielu utrudnień i wypadków komunikacyjnych
mgły	transport – utrudnienia w ruchu drogowym, w lotnictwie, przyczyna częstych wypadków lub odwoływania lotów
wiosenne przymrozki	rolnictwo, ogrodnictwo – uszkodzenia pąków kwiatowych i zawiązków owoców

Zadanie 10. (2 punkty)

Oceniana będzie wartość merytoryczna wypowiedzi, czyli podane informacje: wykorzystanie gospodarcze rzek i jezior.

- 2 p. – za cztery - pięć informacji na podany temat
- 1 p. – za dwie, trzy informacje na podany temat
- 0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi lub jedno poprawne zdanie na podany temat

Przykładowy mail:

„ Drogi Piotrze,

Dzisiaj na geografii rozmawialiśmy o gospodarczym wykorzystaniu rzek i jezior w Polsce. Prosiłeś, bym przesłał Ci kilka informacji do porównania z sytuacją we Francji, w której obecnie mieszkasz. Poniżej zamieszczam najważniejsze, moim zdaniem informacje na ten temat:

Rzeki w Polsce są drogami transportu śródlądowego, który jest stosunkowo tani do przewozu dużych ładunków. Najbardziej wykorzystaną gospodarczo rzeką jest teraz Odra, dzięki uregulowaniu na znacznej długości i połączeniu Kanałem Gliwickim z Górnym Śląskiem. Rzeki i jeziora wykorzystywane są do produkcji energii elektrycznej. Bardzo dużo wody pobierają zakłady przemysłowe do produkcji. Inne zastosowanie wód to działalność rolnicza – wody do nawadniania pól. Innym zastosowaniem wód jest turystyka i rekreacja, uprawianie sportów wodnych, np. bardzo modne ostatnio spływy kajakowe czy żegluga po jeziorach.

Zadanie 11. (1 punkt) skała macierzysta

- 1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi
- 0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi

Zadanie 12. (3 punkty)

- 3 p. – za osiem – dziewięć poprawnych oznaczeń na mapie
- 2 p. – za sześć - siedem poprawnych oznaczeń na mapie
- 1 p. – za trzy, cztery, pięć poprawnych oznaczeń na mapie
- 0 p. – za brak poprawnych oznaczeń lub jedno - dwa poprawne oznaczenia.

Zadanie 13. (2 punkty)

- 2 p. – za cztery poprawne skreślenia i wpisanie nazwy wyspy
- 1 p. – za dwa - trzy poprawne skreślenia i / lub wpisanie nazwy wyspy (minimum trzy dobre wskazania)
- 0 p. – za brak poprawnych skreśleń lub jedno poprawne skreślenie i wpisanie nazwy wyspy

Poprawny tekst:

„Najwięcej wulkanów w Europie znajduje się **w części południowej** kontynentu oraz na Islandii. Najwyższym z nich jest **Etna**, która znajduje się na wyspie **Sycylii**. Oprócz gór wulkanicznych wyróżniamy jeszcze góry fałdowe i góry zrębowe. Przykładem gór zrębowych Europy są Góry **Harz**, a do gór fałdowych zaliczamy **Karpaty**.

Zadanie 14. - 3 punkty

Zadanie 14.a (1 punkt)

- 1 p. - za poprawne oznaczenie na mapie obu przylądków
- 0 p. - za brak oznaczeń lub jedno poprawne oznaczenie.

Zadanie 14.b (2 punkty)

- 2 p. - za poprawne określenie odległości pomiędzy przylądkami i zamianę jej na odległość rzeczywistą, tj. w kilometrach – podanie poprawnego wyniku z jednostką

1 p. – za poprawne określenie odległości pomiędzy przylądkami lub zamianę odległości na odległość rzeczywistą, tj. w kilometrach

0 p. – za brak pomiaru lub błędne założenia i wynik

Dopuszczona granica błędu – 0,5 cm, czyli +/- 192 km w wyniku.

Rozwiązanie:

- odległość pomiędzy Nordkynem a Przylądkiem Matapan na mapie – 11 cm

- skala mapy 1 cm – 385 km

odległość pomiędzy nimi w kilometrach:

1 cm – 385 km

11 cm – 4235 km

Odpowiedź: Odległość pomiędzy przylądkami Matapan i Nordkyn wynosi 4235 km.

Zadanie 15. (1 punkt) Przylądek Nordkyn – Norwegia, Przylądek Matapan – Grecja

1 p. - za poprawne wskazanie obu państw

0 p. – za brak odpowiedzi lub błędne wskazanie jednego miejsca.

Zadanie 16. (3 punkty)

Po jednym punkcie za poprawnie uzupełniony wiersz i oznaczone na mapie miejsce (łącznie oba warunki):

a) Wołga (cyfra 1) – najdłuższa rzeka Europy

b) Wielka Brytania (cyfra 2) – największa wyspa Europy

c) Cieśnina Bosfor (cyfra 5) – największa cieśnina międzykontynentalna

Zadanie 17. (2 punkty)

2 p. – za poprawne obliczenie różnicy długości geograficznej pomiędzy Lizboną a Kijowem, zamianę jej na różnicę czasu słonecznego oraz podanie godziny i daty dla Kijowa

1 p. – za zastosowanie poprawnej metody, ale otrzymanie nieprawidłowego wyniku

0 p. - za błędne obliczenie różnicy długości geograficznej pomiędzy Lizboną a Kijowem, i błędną metodę obliczania czasu słonecznego i daty, za brak obliczeń i podanie samego wyniku – zgodnie z regulaminem konkursu

Kijów (50°27'N, 30°30'E) – godzina, data?

Lizbona (38°42'N, 9°11'W) - godzina 23:50 dnia 12 XII 2023 r

$$30^{\circ}30'E + 9^{\circ}11' = 39^{\circ} 41'$$

$$39^{\circ} 41': 30^{\circ} - 2 \text{ h}$$

$$9^{\circ} - 36 \text{ min}$$

$$41' - 2 \text{ min } 44 \text{ s}$$

Czyli różnica czasu słonecznego – 2 h 38 min 44 s

Kijów leży na wschód od Lizbony, więc czas będzie późniejszy niż w Portugalii:

$$23: 50 + 2 \text{ h } 38 \text{ min } 44 \text{ s} - 2:28:44 \text{ data } 13 \text{ XII } 2023 \text{ r.}$$

Odpowiedź: W Kijowie będzie godzina 2:28:44 data 13 XII 2023 r.

Zadanie 18. (2 punkty)

- 2 p. – za cztery poprawne odpowiedzi
 - 1 p. – za dwie – trzy poprawne odpowiedzi
 - 0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi lub jedną poprawną odpowiedź
- a) Skalne Miasto, Most Karola, Katedra św. Wita - Czechy
 - b) Spiski Hrad, narciarskie trasy w Tatrach - Słowacja
 - c) Gmach Reichstagu, zamek Neuschwanstein, Drezno - Niemcy
 - d) Uzdrowisko Druskienniki, Ostra Brama, cmentarz na Rossie – Litwa.

Zadanie 19. (2 punkty)

- 2 p. – za trzy poprawne odpowiedzi
- 1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi
- 0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi lub jedną poprawną odpowiedź.

Przykładowe elementy krajobrazu Islandii, wynikające z tego położenia: **wulkany, gejzery, wodospady, pokrywy lawy bazaltowej, ryft na powierzchni.**

Zadanie 20. (2 punkty) F, P, P

- 2 p. – za trzy poprawne odpowiedzi
- 1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi
- 0 p. – za brak poprawnej odpowiedzi lub jedną poprawną odpowiedź.